

N:o 59.

Af Herr J. Fahlander: Om ändring af lagens stadgande i 6 § 20 Kap. Byggnings-balken, rörande damluckas öppenhallande.

Sedan uti 20 Kap. 6 § Byggnings-balken af 1734 års lag föreskrifvits, att damlucka skulle öppnas "första dag i Maj månad, der vatten kan åker eller äng skada" och genom Kongl. Förordningen den 3 September 1755, enär besagde dag efter nya stilen funnits svara emot den 10 Maj, denna dag blifvit bestämd för damluckas öppnande; så är igenom Kongl. Förordningen den 23 Augusti 1851, beträffande Vester- och Norrbottens samt Jemtlands län, tiden för damluckas öppnande framflyttad till den 1 Juni.

Att jordegarens rätt "der vatten kan åker eller äng skada", genom nästberörda bestämmelse blifvit helt och hållet förbisedd, ligger i öppen dag, då man vet och besinnar, att, i mån af odlingens framsteg, tiden för vårbruket ingalunda framflyttas utan tvärtom nu inträffar tidigare än förr samt inom nämnda län vanligen infaller emellan den 15 Maj och 1 Juni och att ofta nog, särdeles vid de större vattnen, en längre tid erfordras innan den uppdämda vattenmassan hinner utlöpa, ja, der större tilldrägt finnes, ända till 2 à 3 veckor efter damluckas öppnande. Det händer derföre nu lika ofta, att jordegaren icke kan bruka sina vid dylika vatten belägna odlingar före midsommar och således aldrig med hopp om någon skörd, ty den vattendränkta jorden fordrar äfven tid att upptorka, innan den kan brukas — och hvad angår ängen, så kan jordegaren rimligen icke vänta någon afkastning, då den är vattendränkt till och mången gång öfver midsommar, eller hela den bästa växttiden, enär härvid icke får förbises, att Norrlands korta somrar ovilkorligen påkalla, att höbergningen vidtager sist i medlet af Juli.

Härigenom inses lätt hvilken olägenhet och oberäknelig skada, som vållas ortens hufvudnäring, landtbruket, af den sena tiden för öppnande af

damlucka, särdeles der låga stränder tillgränsa vattnen och der genom sjösänkningar, åker och äng bildats af sjöbottnen eller stränderna, helst härtill kommer, att större eller djupa vatten länge under vår och försommaren bibehålla en låg temperatur samt äro under tiden afledare för åska och regn, just då detta bäst erfordras.

Dessa ofta öfverklagade olägenheter, mot hvilka inga medel finnas, så länge sist åberopade Kongl. förordning är gällande, påkalla ovilkorligen, att, der uppdämning sker eller verkar på åker och äng, med tillbörligt afseende fästadt på ortens hufvudnäring, tiden för damluckas öppnande äfven inom de norra länen återflyttas till den 10 Maj, på det att mången gång en obetydlig sqvalteqvarn icke må kunna förstöra vidden af den bördigaste marken.

Då jag således vördsamt föreslår upphäfvande af Kongl. Förordningen den 23 Augusti 1851, synes mig å andra sidan billigt, att, der uppdämning icke verkar på åker eller äng och följaktligen ingen skadar, så och der öfverenskommelse kan träffas emellan samtliga jord- och vattenverksegare, damlucka må kunna hållas stängd äfven längre tid än lagen nu medgifver; vågar jag tillika hemställa att, med upphäfvande jemväl af Kongl. Förordningen den 3 September 1755 och den 21 December 1857, samt med ändring af 20 Kap. 6 § Byggningsbalken, detta lagrum må erhålla följande lydelse:

Nu är qvarnar — — — — — gälde ock skadan.

Den 10 Maj skall damlucka öppnas der vatten kan åker eller äng skada, gör man det ej, böte från 10 till 500 kronor och ersätte skadan. Der sågqvarn är — — — — — och skadan åter. Höstetid må ej dämmas före den 1 November.

För särskildt privilegierade vattenverk gälle hvad derom är stadgadt (Kongl. Kungörelsen den 6 Augusti 1815).

Der uppdämning hvarken verkar på åker eller äng, må damlucka hålles sluten till den 1 Juni eller den senare tid, hvarom alla vederbörande öfverenskomma.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1875.

L. J. Fahlander.